

Doba padesátnice

Díl II.

**Od Nanebevstoupení Páně přes
Svatodušní svátky až ke Všem svatým.
Bohoslužby večerní
a Božská liturgie
pro neděle
a svátky**

Z triodu květného

Předmluva

Z tzv. „triodu květného“ je přeloženo vše potřebné pro službu večerních bohoslužeb a liturgií v padesátidenním období od Paschy do Svatodušních svátků a dále do první neděle po Padesátnici, svátku Všech svatých (přidán je i tropar a kondak k druhé neděli po Padesátnici, kdy se ještě zvlášť vzpomínají všichni místní svatí.

Výběr z triodu květného je rozdělen do dvou dílů. První díl je pro dobu od světlého týdne do středy opuštění Paschy (to je středa před Nanebevstoupením v 6. týdnu paschálním). Druhý díl začíná svátkem Nanebevstoupení a zahrnuje dobu přes Svatodušní svátky až k druhé neděli po Padesátnici.

Ke každému z obou dílů je připraven zvláštní notář, což je zpěvník obsahující notace jednoduchých melodií k těm triodním hymnům, které je potřeba zpívat. Melodie notovaných nářevů jsou převzaty z Gorazdova sborníku (tj. „Lidový sborník modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve“ sestavený svt. mučedníkem Gorazdem, r. 1933; 2. vydání 1951; používána zkratka „GS“ s následným uvedením čísla stránky v prvním / druhém vydání).

Zpěvy, k nimž jsou notace a nutno je zpívat, jsou označeny

V jistých případech (např. některé svátky) uvádí Gorazdův sborník obvyklé troparové melodie některých hlasů transponované do jiné tóniny, než je běžné pro tento troparový nářev používána. Je to kvůli tomu, aby ladily s dalšími melodiemi z jiných hlasů používanými při dané bohoslužbě. V takových konkrétních případech, kvůli harmonické skladbě rozličných melodií proměnných hymnů použitých při sváteční bohoslužbě, zachováváme transpozici daných hymnů, jak je uvedena v Gorazdově sborníku. Tato transpozice je v „notáři“ zmíněna u označení čísla hlasu, aby lidové zpěváci nebyli zmateni tím, že známá melodie je zaznamenána odlišnou notací, než jsou zvyklí; sborům tato transpozice ulehčí práci.

Ke zpěvu bohoslužeb budou potřeba i další obvyklé zpěvy, které nejsou součástí triodu, ale např. oktoichu. Jejich notace jsou tudíž uváděny jinde; např. melodie nedělních troparů, kondaků a prokimenů pro liturgii jsou ve speciálním zpěvníku s výběrem z oktoichu: „Tropary a prokimeny nedělní“; pro večerní bohoslužby jsou melodie prvních bohorodičů (tzv. „dogmatiků“), nedělních troparů a závěrečných (propustných) bohorodičů spolu s melodiemi neproměnných zpěvů uvedeny v brožurě: „Zpěv hymnů na velké večerní... Z časoslovu a oktoichu“. Vše je k dispozici v PDF na stejné internetové adrese, jako tato brožura: pravoslavici.cz/download

Ke svátkům (v 2. dílu) budou ještě přeloženy paremije. Zatím jsou uvedeny jen odkazy na příslušná biblická čtení.

Nanebevstoupení Pána a Boha i Spasitele našeho Ježíše Krista

Ve středu na velké večerní

Svátek z dvanáctera (celá služba je uvedena zde)

(Není „Blažený muž“)

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 10

6. hlas

Pán se povznesl na nebesa, aby seslal světu Utěšitele. Nebesa uchystala mu prestol, oblaka pak cestu vzhůru. Andělé se podivili, vidouce člověka nad sebou. Otec očekává toho, který je věčně spolu s Ním v náruči Jeho. Duch Svatý velí všem andělům Jeho: „Knížata, otevřte brány své, nechť vstoupí Král slávy! Ať tleskají rukama všichni národové, neboť Král slávy vystupuje tam, kde byl na počátku!“ (Dvakrát)

Pane, tvému povznesení se podívovali cherubíni, viděvše tebe, Boha, na oblaka vystoupivšího a na nich usednuvšího. I my tě oslavujeme, neboť blahá je milost tvá. Sláva tobě! (Dvakrát)

Na horách svatých zřeme tvé Nanebevstoupení, Kriste, jenž jsi záře slávy Otcovy. Opěváme tvoji tvář, jež přijala podobu světla. Klaníme se utrpení tvému. Uctíváme tvé Vzkříšení a slavíme slavné Nanebevstoupení tvé. Smiluj se nad námi! (Dvakrát)

Pane, jsme jako apoštolé, kteří hledíce na tebe, jak vystupuješ na oblaka, naříkali a plakali plni zármutku. Tak i my, Kriste Životodárce, voláme: „Vládce, nezanechávej nás zde jako sirotky, vždyť ze soucitu svého zamiloval sis jako Milosrdný služebníky své, leč sešli nám, jak jsi slíbil, přesvatého Ducha svého, který by osvítil duše naše. (Dvakrát)

Pane, naplniv tajemný záměr svůj, přivedl jsi učedníky své na horu Olivovou. Zde ses povznesl před nimi, a hle, prošel jsi klenbou nebeskou. Kvůli mně stal ses chudým jako já, a nyní jsi vystoupil na místo, které jsi neopustil. Sešli nám přesvatého svého Ducha k osvícení duší našich. (Dvakrát)

Sláva... I nyní...

Neopustiv náruč Otcovu, s lidmi jsi na zemi jako člověk žil, Ježíši nejlaskavější. Tohoto dne jsi na nebesa ve slávě vystoupil s hory Olivetské, a pokleslou naši přirozenost soucitně povznesl, posadiv se s ní po pravici Otce. Proto nebeská vojska beztělesných *andělů*, ohromena tímto zázrakem, umkla v hrůze a zachvácená chvěním velebila tvoji lásku k lidem. S nimi i my pozemšťané se modlíme a oslavujeme tvé sestoupení k nám i vystoupení od nás na nebe. Ty, jenž jsi při svém Nanebevstoupení naplnil neutuchající radostí učedníky své i Bohorodici, Matku svou, učiň nás účastnými radostí vyvolených svých, na jejich přímluvy a podle veliké své milosti!

Vchod. Prokimen dne. Čtení svátku.

1. paremije

Čtení z proroka Isaiáše.

Tak praví Hospodin... (Is 2,2—3)

2. paremije

Čtení z proroka Isaiáše.

Tak praví Hospodin... (Is 62,10—12; 63,1—3; 7—9)

3. paremije

Čtení z proroka Zachariáše.

Tak praví Hospodin... (Zach 14,4; 8—11)

Po modlitbě sklánění hlav – na litiji (1. hlas)

Vystoupiv na nebesa, odkud jsi před tím sestoupil, Pane, neponechávej nás osiřelými. Nechť přijde tvůj Duch, přinášející pokoj světu. Ukaž synům lidským díla moci své, Pane, Lidumile.

Vystoupil jsi, Kriste, k bezpočátečnému Otcí svému, aniž ses před tím vzdálil z náruče Jeho nemající hranic. Nepřipojily nebeské mocnosti žádný dodatek k Trojsvaté chvále své, neboť v tobě, Pane, i po vtělení tvém poznaly Jediného Syna Božího, Jednorozeného Syna Otcova. Dle hojnosti slitování svých smiluj se nad námi.

Andělé tvoji, Pane, apoštolům hlásali: „Mužové galilejští, co zde stojíte a zíráte na nebe? Tento Kristus, Bůh, který se od vás povzněsl na nebesa, přijde opět tím samým způsobem, jakým jste Ho viděli odcházet do nebe. Služte mu ve svatosti a ve spravedlnosti!“

4. hlas

Když jsi přišel na horu Olivetskou, abys tam dokonal blahou vůli Otcovu, zděsili se andělé nebeští a ulekli se i ti v podsvětí. Učedníci, kteří u toho byli, se však chvěli radostí, neboť jsi jim řekl: „Jako můj trůn je připraven oblak, který právě připlouvá, nebesa otevírají svou bránu, aby se ukázala jejich krása, a země zjevuje své tajnosti, aby známo bylo Adamovo sestoupení do ní a opětovné jeho vystoupení.“ Tvoje nohy se odlepily od země a vznášejí se, ruce žehnají, ústa pak hlasitě blahosloví, jak všichni slyšeli. Oblak tě zdvihl, nebesa tě přijala dovnitř. Toto veliké a přeslavné dílo jsi vykonal ke spáse duší našich.

Padlou přirozenost Adamovu, kleslou až do nejhlubších částí země, jsi sám v sobě znovustvořil, Bože, a dnes jsi ji vyvedl nad veškerá panstva a mocnosti. Neboť sis nás zamiloval a usadil nás spolu se sebou na trůn svůj. Smiloval ses totiž nad námi a sjednotil jsi nás se sebou. Spojiv se s námi, trpěl jsi s námi. Jako netrpějící, trpěl jsi, abys nás spolu se sebou oslavil. Beztělesní, řekněte, kdo jest tento krásný muž? Není to jen Bůh, ale je to Bůh i člověk; tak bylo sjedno-

ceno a zjeveno. Tím byli udiveni andělé létající v řízách okolo učedníků, jiní pak stáli a volali: „Mužové galilejští, ten, který od vás odchází, Ježíš, je člověk i Bůh. Jako Bůh a člověk opět přijde soudit živé i mrtvé, věrným pak daruje odpuštění hříchů a milost velikou.“

Když povznesl ses ve slávě, Kriste Bože, od učedníků hledících na to vzala tě oblaka i s tělem tvým. Bránu nebeskou otevřev, sbor andělů se radoval s veselím. Nejvyšší mocnosti volaly: „Otevřte brány, knížata, a vstoupí Král slávy!“ Učedníci se však podívovali, pravíce: „Neopouštěj nás, Pastýři dobrý, leč sešli nám Ducha tvého přesvatého, učitele, aby nás upevňoval, osvětcoval a posvěcoval duše naše.

Sláva... I nyní... (Stejný hlas)

Pane, tajemství od věků skryté před všemi pokoleními jsi naplnil jako blahý, když jsi přišel s učedníky na horu Olivetskou, vzav s sebou i tu, jež porodila tebe, Tvůrce a Stvořitele všech. Jí totiž při oslavení Těla tvého více než ostatním příslušelo, aby naplněna byla rozkoší největší radosti, vždyť právě ji jako Matku tvou více než kohokoliv jiného mučilo tvé utrpení na Kříži. I my se k ní připojujeme a oslavujeme velikou milost tvou, která se při Nanebevstoupení tvém, Vládce, nad námi stala.

Stichiry na stichovně (2. hlas)

Narodil ses dle vlastního svého přání; zjevil ses světu dle svého vlastního rozhodnutí; trpěl jsi tělesně, Bože náš; z mrtvých jsi vstal a přemohl smrt; povznesl ses ve slávě, naplniv všechno, *co mělo být pro nás učiněno*, a seslal jsi nám Božského Ducha, abychom opěvovali a oslavovali Božství tvé.

*Verš: Všechny národy, tleskejte rukama, zvolajte k Bohu s jásotem.
(Ž 46,2)*

Když ses vznesl, Kriste, z hory Olivetské, Mocnosti nebeské to viděvše, navzájem se tázaly: „Kdo je to?“ I bylo jim řečeno: „To je On – Nejvyšší velitel, Mocný bojovník, vpravdě Král slávy!“ „A proč je jeho odění rudé?“ „Přichází z Bosoru, to jest v těle!“ Usdl jsi jako Bůh po pravici velebnosti Otcovy, seslav nám Ducha Svatého, aby nás vedl a spasil duše naše.

Verš: Povznesl se Bůh s jásotem, Hospodin za zvuku rohu.

Povznesl ses ve slávě z hory Olivetské před učedníky svými, Kriste Bože, a usedl jsi napravo od Otce. Všechny jsi je naplnil Božstvím, když jsi jim seslal Ducha Svatého, osvěcujícího, upevňujícího a posvěcujícího duše naše.

Sláva... I nyní... (6. hlas)

Ubíral se Bůh vzhůru za *hlaholu* jásotu, Hospodin za zvuku rohu, aby vzal s sebou do nebe padlý obraz Adamův a aby seslal Ducha Utěšitele k posvěcení duší našich.

Tropar po Otčenáši (4. hlas)

Povznesl ses ve slávě, Kriste **Bože** náš, **I** radostí naplniv učedníky příslibením Svatého Ducha, **Ě** jehož *sestoupení* jsi jim při požehnání zvěstoval, **I** neboť ty jsi Syn Boží, Vykupitel světa. **Ě** (Třikrát)

Požehnání chlebů

(Není-li litije, pak tropar zpívat jen jednou.)

Na liturgii

Antifony sváteční. (*Nápěv buď dle GS či východní nápěv dle všednodenních antifon. V notáři je uveden antifonní nápěv dle GS.*)

1. antifona (2. hlas; Ž 46)

1. verš: Všechny národy tleskejte rukama, jásejte Bohu hlasem radostným!

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

2. verš: Neboť strašný je Hospodin Nejvyšší, Král veliký nad celou zemí.

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

3. verš: Pokořil před námi pohany a všechna plemena srazil pod nohy naše.

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

4. verš: Povznesl se Bůh s jásotem, Hospodin za zvuku rohu.

Sláva... I nyní...

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Malá ektenie

2. antifona (2. hlas. Ž 47)

1. verš: Veliký jest Hospodin a veškeré chvály hoden ve městě Boha našeho, na Hoře svaté jeho.

Synu Boží, jenž jsi ve slávě vstoupil na nebe, spasiž nás, zpívající tobě: alleluja.

2. verš: Severní svahy Siónské hory – to je město Krále velikého.

Synu Boží, jenž jsi ve slávě vstoupil na nebe, spasiž nás, zpívající tobě: alleluja.

3. verš: Známý je Bůh v příbytcích jeho, neboť ochraňuje město své.

Synu Boží, jenž jsi ve slávě vstoupil na nebe, spasiž nás, zpívající tobě: alleluja.

4. verš: Králové pozemští se spolčili a shromáždili se.

Sláva... I nyní...

»Jednorozený Synu...« (*Jako v neděli*)

Malá ektenie

3. antifona (4. hlas. Ž 48)

1. Slyšte to, všechny národy! Dávej pozor, každý, kdo žiješ na světě!

Tropar svátku (*Povznesl ses ve slávě...*)

2. Dítka země, synové lidští, bohatí spolu s chudými!

Tropar svátku (*Povznesl ses ve slávě...*)

3. Ústa má pronesou moudrost, poznáním *Boha* poučuji srdce své.

Tropar svátku (*Povznesl ses ve slávě...*)

4. Přikloním ucho své k podobenství, v žalmu vyjevím hádanku svou.

Tropar svátku (*Povznesl ses ve slávě...*)

Malý vchod

Vznesl se Bůh s jásotem, Hospodin za zvuku rohu.

Tropar svátku (4. hlas)

Povznesl ses ve slávě, Kriste Bože náš, **I** radostí naplniv učedníky
přislíbením Svatého Ducha, **Ě** jehož *sestoupení* jsi jim při požehnání
zvěstoval, **I** neboť ty jsi Syn Boží, Vykupitel světa. **Ě**

Sláva... I nyní...**Kondak svátku** (6. hlas, stichirový)

Vykonals vše, co bylo pro nás potřebné, **I** pozemské jsi sjednotil
s nebeským, **Ě** ve slávě jsi vystoupil na nebe, **I** Kriste Bože. **Ě**
Nikterak se neodděliv, **I** zůstal jsi při nás, **Ě** volal jsi k těm, kdo tě
milují: **I** „Já jsem s vámi, kdo *tedy* proti vám?“ **Ě**

Prokimen (Ž 56, 12 a 8)

Povznes se, Bože, na nebesa! **I** A po celé zemi *šíří se* sláva tvá!
Verš: Připraveno je srdce mé, Bože, posilněno je srdce mé, zapějí
a zpívati budu ve slávě své.

Apoštol: Skutky 1,1—12

Alleluja (2. hlas)

1. *verš:* Vznesl se Bůh s jásotem, Hospodin za zvuku rohu!
2. *verš:* Všechny národy tleskejte rukama, jásejte Bohu hlasem radostným!

Evangelium: Lukáš 24,36—53

Místo »Jest vpravdě důstojno«:

Velebiž, duše má, Krista životodárce, ze země na nebe vystoupivšího.

A hned irmos: Panno, Matko Boží, ty jsi nevypravitelně v čase porodila
Toho, jenž je mimo čas, což je nepochopitelné rozumu lidskému a ne-
vysvětlitelné lidskou řečí. Tebe my věřící jednomyslně velebíme.

Ke svatému přijímání

Vznesl se Bůh s jásotem, Hospodin za zvuku rohu. Alleluja. (3×)

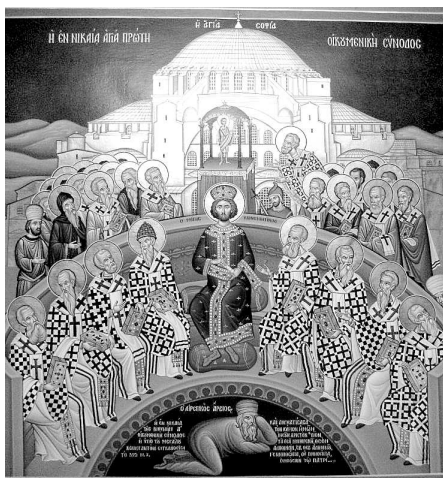
(Zpěv rozšířeného znění: GS 632/505)

Místo »Viděli jsme světlo pravé« je možno dle místní tradice zpívat tro-
par Nanebevstoupení: „Povznesl ses ve slávě...“

Neděle svatých Otců prvního všeobecného sněmu

7. neděle popaschální

I. všeobecný sněm se konal v roce 325 v městě Nikáji za panování císaře sv. Konstantina Velikého, který zastavil pronásledování křesťanů a křesťanskou víru zrovnoprávnil s ostatními náboženstvími Římského impéria. Tento sněm řešil hlavně otázku falešného učení alexandrijského kněze Ária, který odmítal Božství a předvěčné rození druhé Osoby Svaté Trojice, Božího Syna. Ários nerozumně hlásal, že Ježíš Kristus není věčný a není to Bůh, ale jen nejdokonalejší Boží výtvar. Sněm zavrhl Áriovu herezi a formuloval dogma pravíci, že Syn Boží je pravý Bůh, zrozený z Otce přede všemi věky a je stejně věčný jako Bůh Otec; je nestvořený a jednobytý s Bohem Otcem. Tak to od těch dob vyznáváme v posvátném textu Symbolu víry.

V sobotu na velké večerní

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 10

3 stichiry nedělní, 3 Nanebevstoupení a 4 Otcům

Stichiry nedělní (z 6. hlasu) se berou z oktoichu. Stichiry Nanebevstoupení se berou z triodu (viz výše služba svátku Nanebevstoupení Páně).

Stichiry Otcům (6. hlas):

Zlůna před jitřenkou zrodil ses z Otce bez matky přede všemi věky. Jenže Ários tě považoval za jednoho z tvorů a nikoliv za oslavovaného Boha. Drze a hloupě tím zahrnul tebe, Stvořitele, mezi ostatní stvoření, a tím jen hotovil sebe, aby hořel v ohni věčném. Avšak sněm, jenž se v Nikáji shromáždil, vyhlásil, že jsi, Pane, Syn Boží, na témže trůně s Otcem a Duchem.

Na otázku: „Spasiteli, kdo roztrhal řízu tvou?“ — Jsi, *Kriste*, odpověděl: „Árius, který roztíná princip Trojice *tří Osob* stejné úcty, aby je od sebe odtrhoval.“ On odmítl považovat tebe, *Pána Ježíše*, za jednoho z Trojice. Byl to on, kdo naučil Nestoria nenazývat *Matku tvou* Bohorodicí. Avšak sněm, jenž se v Nikáji shromáždil, vyhlásil, že jsi, Pane, Syn Boží, na témže trůně s Otcem a Duchem.

Ze srázu hříchu se zřítíl Árius, oči pevně zavřené, aby neviděl nenáviděné světlo. Stal se druhým Jidášem svými způsoby i obrazně, neboť připodobnil se tomu, kdo se oběsil a jemuž po pádu vyhrězly útroby. *Nechal se totiž zardousit svou smrtící herezí jako oprátkou* a Božským *zúčtováním* byl *jako onen služebník neužitečný* donucen odevzdat všechny *hříbny*, které měl, ba, i samotnou duši svou. Avšak sněm, jenž se v Nikáji shromáždil, vyhlásil, že jsi, Pane, Syn Boží, na témže trůně s Otcem a Duchem.

Árius blázen roztínal jediné panování přesvaté Trojice do tří různých, odlišných a nesourodných bytostí. Proto shromáždění pečliví bohonosní Otcové, rozhorlivše se ohnivě jako Eliáš Thesbitský, učinili, jak jim Duch Svatý oznámil, a duchovním mečem skolili rouhače, který hlásal takové hanebné učení.

Sláva... (6. hlas)

Chvalme dnes bohonosné Otce, tajemné varhany *Svatého* Ducha, kteří v Církvi zapěli harmonickou píseň *pravoslavného* bohosloví, hlásající Trojici Jedinou, neproměnnou ve své podstatě i ve svém Božství. Porazivše Ária, stali se obránci pravoslavných a přimlouvají se u Pána neustále, aby se smiloval nad dušemi našimi.

I nyní... (Bohorodičen. Dogmatik z oktoichu z 6. hlasu)

Kdož by nevelebil tebe, přesvatá Panno, **!** kdož by neoslavoval přecíštěho porodu tvého? ❖ Sám jednorozený Syn, vyzářivší před všemi věky z Otce, **!** vzešel z tebe, Čistá, vtěliv se nevýstížně. ❖ Jest Bohem podle své přirozenosti, **!** i přirozenost lidskou přijal kvůli nám; ❖ nerozděluje se ve dvě osoby, **!** ale vyznáván je ve dvou nesplývajících spojených přirozenostech. ❖ Toho pros, Čistá, Nejblahoslovenější, **!** aby se smiloval nad dušemi našimi.

Vchod. Světlo tiché. Prokimen dne.

Paremije (pravoslavný český překlad viz Minea svátková – 11. říjen)

Čtení z knihy Stvoření.

(Genesis 14,14—20)

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

(Deut 1,8—11, 15—17)

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

(Deut 10,14—18, 20—21)

Stichiry na litiji

Stichira chrámu a poté stichira Nanebevstoupení:

Vystoupiv na nebesa, odkud jsi před tím sestoupil, Pane, neponechávej nás osiřelými. Nechť přijde tvůj Duch, přinášející pokoj světu. Ukaž synům lidským díla moci své, Pane, Lidumile.

Sláva... (3. hlas)

Svatí Otcové, prosluli jste jako strážcové tradic apoštolských, neboť jste pravoslavně vyložili jednobytnost Svaté Trojice a sněmovně zavrhli rouhání Árioovo. Spolu s ním jste usvědčili i duchoborce Make-donia, odsoudili Nestoria, Eutychia a Dioskora; Sabellia i Severia (Akefalistu). Modlíme se k vám my, jež jsme vysvobozeni byli z jejich klamů, abyste nám vyprosili zachování neposkvrněného života ve víře.

I nyní... (Z Nanebevstoupení; 6. hlas)

Pane, naplniv tajemný záměr svůj, přivedl jsi učedníky své na horu Olivovou. Zde ses povznesl před nimi, a hle, prošel jsi klenbou nebeskou. Kvůli mně stal ses chudým jako já, a nyní jsi vystoupil na místo, které jsi *nikdy* neopustil. Sešli nám přesvatého svého Ducha k osvětlení duší našich.

Stichiry na stichovně

Nedělní (z oktoichu, 6. hlas)

Vzkříšení tvé, Kriste Spasiteli ...

Hospodin kraluje ...

Vrata měděná ...

Chtěje nás pozdvihnout ...
 Ukřižován dle vlastní vůle ...

Sláva... (Svatým Otcům; 4. hlas)

Shromáždily se dnes sbory pravoslavných křesťanů, aby s vírou a zbožností oslavily každoroční modlitební památku bohonosných Otců, kteří se sešli z celého světa ve slavném městě Nikáji. Neboť oni svým zbožným myšlením smetli bezbožnou nauku *ve zlu* úporného Ária a sněmovně ho vyhnali ze všeobecné Církve. Všechny pak naučili zřetelně vyznávatí Syna Božího, jednobytného a spoluvěčného s Otcem, jsoucího přede *všemi* věky, vyloživše to zevrubně, pečlivě a zbožně v Symbolu víry. Proto i my, následující jejich božské učení, přesně věříme a sloužíme Otcí a spolu s ním i Synu a nejsvětějšímu Duchu, *třem Osobám* v jednom Božství, Trojici jednobytné.

I nyní... (Svátku Nanebevstoupení; hlas týž)

Pane, tajemství od věků skryté před všemi pokoleními jsi naplnil jako blahý, když jsi přišel s učedníky na horu Olivetskou, vzav s sebou i tu, která porodila tebe, Tvůrce a Stvořitele všech. Jí totiž při oslavení Těla tvého více než ostatním příslušelo, aby naplněna byla rozkoší největší radosti, vždyť právě ji jako Matku tvou více než kohokoliv jiného mučilo tvé utrpení na Kříži. I my se k ní připojujeme a oslavujeme velikou milost tvou, která se při Nanebevstoupení tvém, Vládce, nad námi stala.

Tropary po Otčenáši

Nedělní z oktoichu z 6. hlasu

Na hrobě tvém zjevily se mocnosti andělské, **I** a hlídači strnuli, **I** i stála Maria u hrobu, **I** hledajíc přecisté tělo tvé. ❖ Zajal jsi peklo, **I** neutrpěv od něho, **I** potkal jsi Pannu, Životodárce. **I** Vstavši z mrtvých Pane, sláva tobě!

Sláva... (Tropar svatých Otcům; 8. hlas)

Nade vše proslaven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi na zemi naše Otce jako světla postavil, a jimi jsi nás všechny o pravé víře poučil. **I** Mnohomilosrdný, sláva tobě!

I nyní... (Tropar Nanebevstoupení; 4. hlas)

Povznesl ses ve slávě, Kriste Bože náš, **I** radostí naplniv učedníky příslibením Svatého Ducha, **¶** Jehož *sestoupení* jsi jim při požehnání zvěstoval, **I** neboť ty jsi Syn Boží, Vykupitel světa. **¶**

Na liturgii

Blahoslavenství

Tropary při malém vchodu

Nedělní z oktoichu, 6. hlas

Na hrobě tvém zjevily se mocnosti andělské, **I** a hlídači strnuli, **I** i stála Maria u hrobu, **I** hledajíc přechistě tělo tvé. **¶** Zajal jsi peklo, **I** neutrpěv od něho, **I** potkal jsi Pannu, Životodárce. **I** Vsta-vší z mrtvých Pane, sláva tobě! **¶**

Tropar Nanebevstoupení (4. hlas)

Povznesl ses ve slávě, Kriste Bože náš, **I** radostí naplniv učedníky příslibením Svatého Ducha, **¶** Jehož *sestoupení* jsi jim při požehnání zvěstoval, **I** neboť ty jsi Syn Boží, Vykupitel světa. **¶**

Tropar svatých Otcům (8. hlas)

Nade vše proslaven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi na zemi naše Otce jako světla postavil, **¶** a jimi jsi nás všechny o pravé víře poučil. **I** Mnohomilosrduý, sláva tobě! **¶**

Sláva... Kondak Otcům (8. hlas, stichirový)

Slova apoštolů a dogmata Otců **I** zapečetily jedinou víru Církve, **¶** která jsouc oděna rouchem pravdy **I** utkaným z bohosloví shůry, **¶** správně vykládá a slaví **I** veliké tajemství zbožnosti. **¶**

I nyní... Kondak Nanebevstoupení (6. hlas, stichirový)

Vykonals vše, co bylo pro nás potřebné, **I** pozemské jsi sjednotil s nebeským, **I** ve slávě jsi vystoupil na nebe, **I** Kriste Bože. **I** Nikterak se neodděliv, **I** zůstal jsi při nás, **I** volal jsi k těm, kdo tě milují: **I** „Já jsem s vámi, kdo tedy proti vám?“ **I**

Prokimen (4. hlas; jako prokimen je píseň otců: Dan 3,26—27)

Blahosloven jsi, Hospodine, Bože Otců našich, **I** chváleno a oslavováno jest jméno tvoje na věky!

Verš: Neboť spravedlivý jsi ve všem, co jsi s námi učinil.

Apoštol: Skutky 20,16—18 pol.; 28—36

Alleluja (Ž 49,1 a 5)

1. verš: Bůh bohů, Hospodin promluvil a svolává celou zemi od slunce východu až po západ.

2. verš: Shromážděte mu svaté Jeho, kteří s ním smlouvu uzavřeli přinášením obětí.

Evangelium: Jan 17,1—13

Místo zpěvu »Jest vpravdě důstojno«

se zpívá »Velebiž...« jako při svátku Nanebevstoupení (*viz str. 9*).

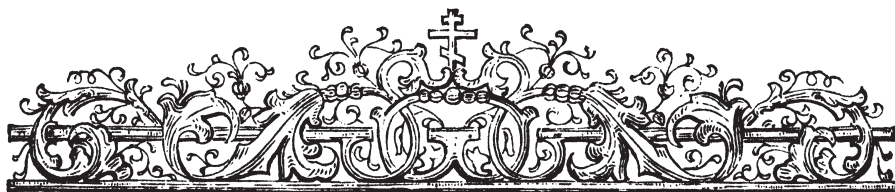
Zpěv ke svatému přijímání

Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech. (Ž 148,1)

Plesejte, spravedliví, Hospodinu, náleží se lidem upřímným, aby jej chválili. (Ž 32,1)

Alleluja (třikrát).

Trojická sobota

Zádušní

Konáme památku všech zesnulých pravoslavných křesťanů, otců a bratří našich ze všech dob.

V pátek na velké večerní

Po úvodním žalmu

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 6

3 mučedníkům (z oktoichu, 6. hlas) a 3 z triodu. (Vše je zde.)

6. hlas

Mučedníci tvoji se tě nezřekli, Pane, ani neodstoupili od přikázání tvých. Na jejich přímluvy smiluj se nad námi.

Vykonavše mučednické svědectví o tobě, Pane, přetrpěli veliká muka, jejich zastoupením a přímluvami, Pane, nás všechny ochraňuj.

Vítězní mučedníci, občané nebes, na zemi zápasili, mnohá utrpení snášeli a obdrželi korunu dokonalosti na nebi. Kéž orodují za duše naše.

8. hlas

Všech, od *dávných* věků zemřelých, vzpomínáme dnes jména, konající jejich památku. Na všechny, v každé době zbožně žijící, pamatujme, věrní, opěvující Pána a Spasitele, vyprošující jim horlivě dobré zodpovídání na soudu Boha našeho. Až přijde soudit celou

zemi, aby obdrželi radostné stání po pravici Jeho spolu se spravedlivými, získali světlý úděl mezi svatými a hodnými se stali nebeského Jeho království.

Krví svou, Spasiteli, lidi jsi vykoupil, smrtí svou jsi nás od hořkosti smrti vysvobodil a život věčný jsi nám udělil svým vzkříšením. Upokoj, Pane, všechny, jež skonali ve zbožnosti — ať v pouštích či ve městech, buď na moři nebo na zemi či na jakémkoliv místě; všechny krále, kněze, archijereje, monachy i světské křesťany veškerého stáří i všelikého původu. Učiň je hodnými nebeského království svého.

Pro zmrtvýchvstání tvé, Kriste, nevládne už smrt nad zesnulými ve zbožnosti. Pročež vroucně prosíme: „Upokoj v *rajských* palácích svých a náruči Abrahámově služebníky své — od Adama až do současnosti — všechny, kteří ti upřímně sloužili, otce i bratry naše, přátele spolu s příbuznými a každého člověka, který ti byl za života svého věrným služebníkem. Všechny, kteří se k tobě odebrali různými způsoby a jakýmkoliv cestami, Bože, učiň hodnými nebeského království svého.“

»Sláva...« (8. hlas) (*Zádušní stichira od sv. Jana Damašského*)

Pláči a naříkám, když myslím na smrt a vidím, jak k obrazu Božímu stvořená krása naše leží v hrobech nevzhledná, připravená o slávu a nemající podoby. Ó, jak divná je to věc? Jaké tajemství stalo se s námi? Jak podlehlí jsme záhubě? Jak smrt si nás podmanila? Zajisté, jakož psáno jest, *děje se tak* na pokyn Boha, jenž zesnulým uděluje odpočinutí.

I nyní... (Bohorodičen. Dogmatik končícího 6. hlasu z oktoichu.)

Kdož by nevelebil tebe, přesvatá Panno, **I** kdož by neoslavoval přecíštěho porodu tvého? ❖ Sám jednorozený Syn, vyzářivší před všemi věky z Otce, **I** vzešel z tebe, Čistá, vtěliv se nevýstíčně. ❖ Jest Bohem podle své přirozenosti, **I** i přirozenost lidskou přijal kvůli nám; ❖ nerozděluje se ve dvě osoby, **I** ale vyznáván je ve dvou nesplývajících spojených přirozenostech. ❖ Toho pros, Čistá, Nejblahoslovenější, **I** aby se smíloval nad dušemi našimi.

Vchod s kadidlem. Světlo tiché.

Místo prokimenú se zpívá zádušní: „Alleluja“ (8. hlas) s dvěma verši.
(Srovn. Ž 64,5; 44,18)

Alleluja. (Třikrát)

1. verš: Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán.
2. verš: Památka jejich přecházeti bude z pokolení na pokolení.

Stichiry na stichovně (6. hlas)

Mučedničen

Kříž tvůj, Pane, stal se mučedníkům zbraní nepřemožitelnou, neboť ač viděli před sebou smrt, přesto hleděli *dále* dopředu na život budoucí, byvše posilováni doufáním v tebe. Na jejich přímluvy smiluj se nad námi!

Verš: Duše jejich v blaženosti spočinou.

Mne, který jsem stvoření rukou tvých, Spasiteli, poctil jsi obrazem svým, když jsi tím, co je hmotné a viditelné, ztvárnil podobu neviditelné duchovní bytosti. Mne jsi učinil účastným tohoto díla, ó Boží Slovo, a ustanovil k panování nad stvořeními pozemskými, předav je pod plnou vládu mou. Pročež, Spasiteli, upokoj služebníky své v radosti živých a v příbytcích spravedlivých.

Zesnulým:

Verš: Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán.

Abys mi udělil hodnost budoucího života, vysadil jsi libosad v Ede-
nu okrášlený nejrůznějšími rostlinami. Zde jsem nebyl obtížen žádným trápením ani starostí. Určil jsi mně, bytosti skládající se z duchovního a tělesného, abych žil na zemi a jsa účastníkem věčného života, andělům roven byl. Pročež, Spasiteli, upokoj služebníky své v radosti živých a v příbytcích spravedlivých.

Sláva... (6. hlas)

Přincípem a základem se mi stal stvořitelský povel tvůj. Když ses rozhodl sestavit mne, živou bytost, z přirozenosti neviditelné i viditelné, vytvořil jsi ze země tělo mé a vložil do mne duši Božským a životodárným dechem tvým. Pročež, Spasiteli, upokoj služebníky své v radosti živých a v příbytcích spravedlivých.

I nyní... (Bohorodičen; hlas týž)

Na přimluvy té, jež tě porodila, Kriste, i mučedníků svých, apoštolů, proroků, hierarchů, ctihodných a spravedlivých i všech svatých, upokoj zesnulé služebníky své.

Po Otčenáši zádušní tropar (8. hlas)

Ty, jenž v hlubokosti své moudrosti **!** lidumilně vše řídíš **!** a co jest prospěšné, **!** všem podáváš, jediný Tvůrce. **!** Upokoj, Hospodine, duše služebníků svých, **!** neboť naději svou složili na tebe, **!** Stvořitele a budovatele **!** a Boha našeho. **!**

Sláva... I nyní... (Zádušní bohorodičen)

V tobě tvrz a útočiště máme **!** a líbeznou orodovnici u Boha, jehož jsi porodila, **!** Bohorodice panenská, **!** záchrano věrných! **!**

Ektenie a propuštění

Po propuštění večerní se koná v předsíni panychida, při níž zpíváme zádušní kánon 6. hlasu.

Na liturgii

Blahoslavenství

Zádušní tropar (8. hlas)

Ty, jenž v hlubokosti své moudrosti **!** lidumilně vše řídíš **!** a co jest prospěšné, **!** všem podáváš, jediný Tvůrce, **!** upokoj, Hospodine, duše služebníků svých, **!** neboť naději svou složili na tebe, **!** Stvořitele a budovatele **!** a Boha našeho. **!**

Sláva... (Zádušní kondak, 8. hlas)

Se svatými upokoj, Kriste, duše služebníků svojich tam, kde není bolesti ani stenu ani vzdechu, ale život jest nekonečný.

I nyní... (Zádušní bohorodičen, 8. hlas)

V tobě tvrz a útočiště máme **!** a líbeznou orodovnici u Boha, jehož jsi porodila, **!** Bohorodice panenská, **!** záchrano věrných! **!**

Zádušní prokimen (6. hlas) (Srovn. Ž 24,13, 1—2)

Duše jejich **I** v blaženosti spočinou.

Verš: K tobě, Hospodine, povznesl jsem duši svou, Bože můj.

Apoštol řadový: Skut 28,1—31 a zádušní: 1 Sol 4,13—17

Alleluja (4. hlas) (Srovn. Ž 64,5; 44,18)

1. *verš:* Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán.

2. *verš:* Památka jejich přecházeti bude z pokolení na pokolení.

Evangelium řadové: Jan 21,15—25 a zádušní: Jan 5,24—30

K přijímání

Blahoslavení jsou ti, jež vyvolil a přijal Pán. Památka jejich přecházeti bude z pokolení na pokolení. Alleluja (třikrát).

Svatodušní svátky

Neděle Padesátnice

Den Svaté Trojice

V sobotu večer na velké večerní

Svátek z dvanáctera. Celá služba je zde.

Na »Hospodine, k tobě volám« stichiry — na 10

Od ctihodného Jana Damašského; 1. hlas

Slavíme svátek Padesátnice a příchodu Ducha, kdy naplnila se lhůta zaslíbení a splnila se naděje. Jaké to tajemství! Jak nesmírné a úctyhodné! Proto vzýváme tebe: „Učiniteli všeho, Pane, sláva tobě!“ (Dvakrát)

Jazyky sestoupivšími obnovil jsi lidská plemena, Kriste, stejně jako učedníky své, aby novými jazyky hlásali tebe, nesmrtelné Slovo a Boha, jenž dává duším našim milost velikou.

Co vše uděluje Duch Svatý? Je pramenem prorocství, ustanovuje kněze, prosté lidi vyučuje moudrosti, z rybářů učinil theology a shromažďuje veškerý sbor církevní. Jednobytný a spolutrůnící s Otcem i Synem, Utěšiteli, sláva tobě!

2. hlas

Viděli jsme světlo pravé, přijali jsme Ducha nebeského, našli jsme víru pravou, nerozdílné Trojici klaníme se, neboť Ta spasila nás. (Dvakrát)

Už skrze proroky *inspirované Svatým Duchem* zvěstoval jsi nám cestu spásy, leč *teprve nyní* zazářila na apoštolech *celému světu* blahoďat Ducha tvého, Spasiteli náš. Ty jsi jakožto Bůh na počátku všeho, ty jsi Bůh i po všem, co se stalo, a navěky jsi Bohem naším!

V příbytcích tvých opěvovati budu tebe, Spasitele světa. A skloniv kolena svá, klaněti se budu nepřemožitelné moci tvé. Večer, zjitra i v poledne a v každém čase dobrořečím tobě, Pane!

V příbytcích tvých, Pane, my věrní skláníme kolena duše i těla, opěvujeme tebe, bezpočátečního Otce, spolubezpočátečního Syna i stejně tak věčného a nejsvětějšího Ducha, osvécujícího a posvěcujícího duše naše.

Pěvujeme jednobytnou Trojici – Otce i Syna, se Svatým Duchem, neboť tak hlásali všichni proroci i apoštolé s mučedníky.

Sláva... I nyní... (8. hlas. Od císaře Lva VI.)

Pojďte, lidé, pokloňme se Božství ve třech Osobách – Synu v Otci, se Svatým Duchem. Neboť Otec mimo čas rodí Syna stejně věčného a spolutrůnícího jako On. I Duch Svatý vychází z Otce, a je se Synem oslavovaný. Jediná Moc, Jediná Bytnost, Jediné Božství. Jemu se klanějíte, všichni hlásáme: „Svatý Bože, jenž jsi vše stvořil skrze Syna při spolupůsobení Svatého Ducha! Svatý Silný, skrze něhož jsme poznali Otce; Ducha Svatého jsi poslal do světa! Svatý Nesmrtelný, Utěšiteli – Duchu, jenž z Otce vycházíš a v Synu spočíváš! Trojice Svátá, sláva tobě!

Vchod (kněží před vchodem vezmou květy, s nimiž pak konají celou službu). Světlo tiché. Prokimen dne.

Paremije

Čtení z knihy Numeri.

(Num 11,16—17, 24—29)

Z proroctví Joelova čtení.

(Joel 2,23—32)

Z proroctví Ezechiela čtení.

(Ezech 36,24—28)

Litijní stichiry (2. hlas)

Už skrze proroky *inspirované Svatým Duchem* zvěstoval jsi nám cestu spásy, leč *teprve nyní* zazářila na apoštolech *celému světu* blahať Ducha tvého, Spasiteli náš. Ty jsi jakožto Bůh na počátku všeho, ty jsi Bůh i po všem, co se stalo, a na věky jsi Bohem naším!

V příbytcích tvých opěvovati budu tebe, Spasitele světa. A skloniv kolena svá, klaněti se budu moci tvé nepřemožitelné. Večer, zjitra i v poledne, a v každém čase, dobrořečím tobě, Pane!

V příbytcích tvých, Pane, my věrní skláníme kolena duše i těla, opěvujeme tebe, bezpočátečního Otce, spolubezpočátečního Syna i stejně tak věčného a nejsvětějšího Ducha, osvěčujícího a posvěčujícího duše naše.

Sláva... I nyní... (8. hlas)

Když jsi seslal Ducha svého na shromážděné apoštoly, Pane, synové židovští, vidouce to, byli zachvácení hrůzou, neboť slyšeli, jak apoštolé hovoří jazyky jinými a cizími, jak dával jim Duch promlouvat. Vždyť lidé neučení, naplnění byli moudrostí, a tito rybáři teď lovíli pro víru všechny národy, když skvělými proslovy učili o Bohu. Pročež i my voláme k tobě: „Na zemi ses zjevil a od klamu nás zachránil, Pane, sláva tobě!“

Stichiry na stichovně (6. hlas)

Pohané nechápající sílu přesvatého Ducha, jež působila v apoštolech tvých, Pane, považovali za opilost hovoření v jiných jazycích. My však, přesvědčeni jimi, bezustání takto hlásáme: „Ducha svého Svatého neodnímeš od nás, prosíme tebe, Lidumile!“

Verš: Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a Ducha pravého obnov v nitru mém.

Pane, příchod Svatého Ducha, jenž naplnil apoštoly tvé, udělil jim schopnost hovořit jinými jazyky. A hle, tento neobvyklý úkaz připá-

dal nevěřícím jako opilost, kdežto věřícím přinesl spasení. Učiň nás hodnými skvostu tohoto jevu, prosíme tebe, Lidumile!

Verš: Neodvrhuj mne od tváře své a Ducha tvého Svatého neodnímej ode mne.

Všichni přítomní zpívají (6. troparový hlas dle tradice GS):

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a Dárce života, přijď a usídlíš se v nás a očistiž nás ode vši skvrny a spasiž, Blahý, duše naše.

Sláva... I nyní... (8. hlas)

Kdysi byly jazyky lidí rozděleny za opovážlivou stavbu Babylonské věže. Nyní byly jazyky naplněny moudrostí, neboť darována byla *lidem* sláva bohopoznání. Tenkrát v Babyloně odsoudil Bůh bezbožné lidi tím, že je zmátl; dnes Kristus osvěcuje rybáře Duchem *Svatým*. Kdysi potrestal Bůh lidi, když *učinil*, aby nemohouce se už vzájemně domluvit a shodnout se, zůstali jako bez hlasu; nyní je obnovena souhlasnost i jednohlasnost *ve vyznávání víry* pro spásu duší našich.

Tropar svátku po Otčenáši (8. hlas)

Blahosloven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi rybáře učinil moudrými, seslav jim Ducha Svatého, **Ĵ** a jimi ulovil jsi veškerý svět. **I** Lidumile, sláva tobě! **Ĵ** (Třikrát)

Požehnání chlebů

Na liturgii

Sváteční antifony. (*Nápěv buď dle GS nebo dle východního antif. nápěvu.*)

1. antifona (Hlas 2. Ž 18.)

Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou jeho hlásá obloha.

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás.

Ze dne na den plyne slovo, noc noci předává vědění.

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás.

Po celé zemi se rozlehá hlas jejich, až na kraj světa *zní* slova jejich.

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás.

Sláva... I nyní...

Na přímlyvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás.

Malá ektenie

2. antifona (Ž 19.)

Vyslyší tě Hospodin v den soužení. Zaštitíž tě jméno Boha Jákobova.

Spasiž nás, Utěšiteli blahý, kteří zpíváme tobě: Alleluja.

Sešle ti pomoc ze svatyně a ze Sionu se tě zastane.

Spasiž nás, Utěšiteli blahý, kteří zpíváme tobě: Alleluja.

Nechť rozpomene se na všechny tvé oběti, a celopal tvůj učiní *sobě* příjemným.

Spasiž nás, Utěšiteli blahý, kteří zpíváme tobě: Alleluja.

Dá ti Hospodin, po čem srdce tvé touží, a splní všechny záměry tvé.

Spasiž nás, Utěšiteli blahý, kteří zpíváme tobě: Alleluja.

Sláva... I nyní... Jednorozený Synu...

Malá ektenie

3. antifona (Ž 20. Hlas 8.)

Verš 1. – první kliros: Hospodine, z moci tvé veselí se král.

Tropar (8. hlas): Blahosloven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi rybáře učinil moudrými, seslav **jim** Ducha Svatého,
a jimi ulovil jsi veškerý svět. **I** Lidumile, sláva tobě!

Verš se opakuje – druhý kliros: Hospodine, z moci tvé veselí se král, a ze spásy tvé raduje se velmi.

Tropar: Blahosloven jsi, Kriste Bože náš...

Verš 2.: Co si přál v srdci svém, dal jsi mu, zač prosila ústa jeho, neodepřel jsi mu.

Tropar: Blahosloven jsi, Kriste Bože náš...

Verš 3.: V ústrety mu kráčíš v přízni své dobrotivé, položils na hlavu jeho korunu s kamenů drahých.

Tropar: Blahosloven jsi, Kriste Bože náš...

Vchod. **Kněz při vchodu:** Velemoudrost. Povznesme se!

Povstaň, Hospodine, ve své moci. Budeme zpěvem oslavovat sílu tvou.

Lid: Povstaň, Hospodine, ve své moci. Budeme zpěvem oslavovat sílu tvou. (Poté tropar, Sláva... I nyní... A kondak)

Tropar (8. hlas)

Blahosloven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi rybáře učinil moudrými, seslav jim Ducha Svatého, a jimi ulovil jsi veškerý svět. **I** Lidumile, sláva tobě!

Kondak (8. hlas, stichirový)

Když sestoupil Nejvyšší a lidem zmátl jazyky, **I** rozdělil národy. **K**dyž však *apoštolý* podělil jazyky ohnivými, **I** povolal všechny ke sjednocení. Oslavujme tedy jedním hlasem **I** Nejsvětějšího Ducha.

Místo trojsvaté písně: Kterížkoli v Krista pokřtěni jste...

Prokimen (8. hlas)

Po celé zemi se rozléhá zvěst jejich **I** a do všech končin světa slova jejich.

Verš: Nebesa vypravují slávu Boží, a díla rukou jeho hlásá obloha.

Apoštol: Skut 2,1—11

Alleluja (1. hlas) (Ž 32,6 a 13)

1. *verš:* Slovem Hospodinovým upevněna jsou nebesa, a Duchem úst jeho – všechno vojsko jejich.

2. *verš:* S nebe pohleděl Hospodin a uviděl všechny syny lidské.

Evangelium: Jan 7,37—52; 8,12

Místo „Jest vpravdě důstojno“:

Apoštolé vidouce sestoupení Utěšitele, podivili se, jak v podobě ohnivých jazyků sestoupil Svatý Duch.

A hned irmos (hlas 4.): Raduj se, Královno, matek i panen slávo! Žádná

sebeobratnější a výmluvnější ústa nedovedou o tobě vypravovati tak krásně, jak by se náleželo. A žádný rozum nedovede pochopiti tvoje mateřství. Proto jednohlasně oslavujeme tebe.

Ke svatému přijímání (Ž 142,10)

Duch tvůj blahý povede mne do země spravedlnosti.
Alleluja (třikrát).

Večerní se skláněním kolen

Po propuštění liturgie čteme devátou hodinku (možno vynechat). Po ní následuje počáteční ohlas večerní: „Blahosloven Bůh náš...“ ***A slavnostně se zpívá: „Králi nebeský, Utěšiteli...”*** ***Ihned poté žalm 103./104.***

Ektenie velká, do níž se po prosbách za cestující vkládají následující prosby:

Za přítomný lid, očekávající blahodat Svatého Ducha, k Hospodinu modleme se.

Za ty, kdož před Hospodinem sklánějí svá srdce i kolena, k Hospodinu modleme se.

Abychom posílení byli ke konání toho, co je Bohu libé, k Hospodinu modleme se.

Aby seslány byly na nás hojné jeho milosti, k Hospodinu modleme se.

Aby přijato bylo sklonění našich kolen jako kadidlo před ním, k Hospodinu modleme se.

Za ty, jimž je třeba pomoci od něho, k Hospodinu modleme se.

A pokračuje se ve velké ektenii.

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 6

4. hlas

Přeslavné věci viděli dnes všichni národové v městě Davidově, když sestoupil Duch Svatý v ohnivých jazycích, jak bohomluvný Lukáš vypravuje; neboť píše: „Když učedníci Kristovi byli shromážděni, nastal hukot, jako když duje prudký vítr, a naplnil celý dům, v němž seděli; a všichni počali cizími jazyky hlásati nové podivuhodné pokyny, divuplné učení svaté Trojice.“ (Dvakrát)

Duch Svatý byl vždy, jest i bude. Nemá začátku, nebude mít ani konce, ale vždy s Otcem i Synem spolu jest a k nim je počítán. Je Život i Životodárce, Světlo i Dárce světla, sám je dobro i pramen dobra. Skrze něho je Otec poznáván a Syn oslavován. Všem je známa jedna moc, jedno spojení, jedno uctívání Svaté Trojice. (Dvakrát)

Duch Svatý – světlo a život i živé duchovní zřídlo. Duch moudrosti, Duch poznání, dobrý, spravedlivý, myslí neomezené; vládnoucí, očišťující hříchy. Je Bůh i bohotvorný; Oheň od Ohně pocházející; hovořící, konající, rozdílející dary. Jím byli korunováni všichni proroci a Boží apoštolé s mučedníky. Je to podivuhodné ke slyšení, podivuhodné ke zření: Oheň se rozděluje, aby uděloval dary. (Dvakrát)

Sláva... I nyní... (6. hlas)

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy...

Vchod. Světlo tiché.

Velký prokimen (Ž 76,14—15; 11; 12)

Kdo jest Bůh veliký, jako Bůh náš? **I** Ty jsi Bůh, jenž činíš divy.

1. verš: Sílu svou zvěstoval jsi mezi národy; paží vztaženou vysvobodil jsi lid svůj.

2. verš: Řekl jsem: Nyní začínám chápat, že to, co se přihodilo, učinila pravice Nejvyššího.

3. verš: Pamatoval jsem na skutky Hospodinovy, budu připomínati sobě všechny divy tvé od počátku.

První modlitba

Diákon: Opět a opět, sklonivše kolena, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (Třikrát)

Všichni pokleknou.

Kněž poklekne v královských dveřích čelem k lidu a čte nahlas 1. modlitbu (může při tom držet svíci s květy či ratolestí; i klečící lidé drží svíčky):

Nejčistší, neposkvrněný, bezpočátečný, neviditelný, nepostižitelný, nevyzpytatelný, nezměnitelný, nepřemožitelný, nezměrný, Hospodine, v němž není žádné zlo a jenž jediný máš sám v sobě nesmrtelnost a přebýváš v nepřístupném světle! Ty jsi stvořil nebe i zemi i moře a veškerá stvoření v nich! Už před tím, než jsi prošen, splňuješ všem prosbu! Tebe prosíme a vzýváme, lidumilný Vládce, Otče našeho Pána a Boha i Spasitele Ježíše Krista, jenž pro naše spasení sestoupil s nebe a vtělil se z Ducha Svatého a vždycky panenské a přeslavné Bohorodice Marie. Jenž napřed slovy učil, později pak i skutky ukazoval, když pro naši spásu trpěl, a dal příklad nám, svým poníženým, hříšným a nehodným služebníkům, abychom tobě se skloněným šijemi a koleny přinášeli modlitby za hříchy své i za nevědomosti lidu. Ty sám nyní, mnohomilostivý a lidumilný Bože, *Otče*, vyslyš nás, kteréhokoliv dne tebe vzýváme, zvláště pak v tento den svaté Padesátnice, v němž Pán náš Ježíš Kristus, vstoupiv na nebesa a usednuv po tvé, Boží a Otcově, pravici, seslal na svaté své učedníky a apoštoly Ducha Svatého, kterýž spočinul na každém z nich, takže naplnění byli všichni nevyčerpatelnou jeho blahodátí a cizími jazyky zvěstovali veliké skutky tvé a prorokovali. Nyní tedy vyslyš nás, kteří prosíme tebe *Otce*, a rozpomeň se na nás ponížené a odsouzené, a vyveď ze zajetí duše naše, neboť i soucit tvůj za nás se přimlouvá.

Přijmi nás, kteří před tebou na kolena padáme a voláme: „Zhřešili jsme!“ Na tebe jsme odkázáni od mateřského lůna, od počátku našeho života jsi Bohem naším! Avšak když promrhali jsme naše dny v daremnostech, byli jsme zbaveni tvé pomoci a pozbyli jakékoliv omluvy. Přesto však plni důvěry ke slitovnosti tvé voláme: „Hříchů našeho mládí a nevědomosti naší nevzpomínej, a očisti nás od tajných hříchů našich. Nezamítej nás v době stáří; když naše síly pomíjejí, neopouštěj nás. Dříve, než se navrátíme do země, učiň nás hodnými, abychom se navrátili k tobě. Uděl nám svou laskavou pozornost a obdař nás přízní a blahodátí svou. Nepravosti naše měř

podle slitovnosti své a oproti množství našich prohřešení postav bezedný soucit svůj. Shlédni, ó Hospodine, se svaté výsosti své na přítomný lid svůj, očekávající od tebe hojné milosti. Navštiv nás dobrotou svou. Vysvoboď nás od násilí ďáblova. Upevni život náš svatými a Božskými přikázáními svými. Pošli věrného anděla ochránce, aby dohlížel na lid tvůj. Shromáždí nás všechny v království svém. Uděl odpuštění těm, kdož doufají v tebe. Odpusť hříchy jim i nám. Očisti nás působením Svatého Ducha svého a zmař úklady, jež proti nám nepřítel strojí.

K tomu se připojuje ještě modlitba tato (možno vstát):

Blahosloven jsi, Hospodine, Vládce všemohoucí, jenž světlem slunečným osvětluješ den a září ohně zjasňuješ noc. Ty jsi nás učinil hodnými, abychom prošli celým dlouhým dnem a přiblížili se začátku noci. Vyslyš modlitby naše i všeho lidu svého a odpusť nám všem hříchy úmyslné i neúmyslné; přijmi večerní naše modlitby, sešli hojnost své milosti a slitovnosti na dědictví své. Ochraň nás jako hradbou svatými anděly svými. Vyzbroj nás zbraní spravedlnosti své. Ohraď nás pravdou svou. Zachovej nás mocí svou. Vysvoboď nás od všelikého útoku a každého úkladu nepřítele. Učiň nám večer tento a nadcházející noc dokonalými, svatými, pokojnými, bezhříšnými. Zachovej nás bez pohoršení a bez příznaků – dnes i po všechny dny života našeho, na příměly svaté Bohorodice i všech svatých, od věků tobě se zalíbivších.

Diákon praví závěr ektenie: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí svou.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (Jednou)

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhů a veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz – ohlas: Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Pane, Bože náš, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Poté kněz nebo diákon: Rceme všichni z celé duše své...

Následuje vroucí ektenie jako obvykle.

Pak diákon: Opět a opět, sklonivše kolena svá, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (Třikrát)

Všichni pokleknou.

Kněz čte nahlas **druhou modlitbu** (podobně jako četl první):

Pane, Ježíši Kriste, Bože náš, jenž jsi odevzdal lidem pokoj svůj a dar nejsvětějšího Ducha, když jsi ještě pobýval s námi za pozemského života svého! Ty povždy uděluješ tyto dary věrným jako *jejich* neodňatelné dědictví. Zvláště zjevně jsi však tuto blahodať seslal učedníkům a apoštolům svým v tento den, kdy jsi ozbrojil ústa jejich plamennými jazyky. Skrze ně jsme my a celý rod lidský uslyšeli zvěstování bohopoznání, každý ve své vlastní řeči. A přijavše ho, byli jsme osvětleni světlem Ducha a vysvobozeni jsme tím byli od klamu jako od tmy. Rozdílením ohnivých jazyků a nadpřirozeného působení, jež bylo přístupné smyslům, naplnění jsme světlem a naučili jsme se věřit v tebe a dobrořečiti tobě – *Kristu* Bohu s Otcem i Svátým Duchem v jediném Božství, moci a vládě.

Ty jsi záře Otcova, neměnné a nepohnutelné zobrazení bytosti a přirozenosti Jeho, pramen moudrosti a blahodati. Otevři ústa mně hříšnému a nauč mne modlit se, jak se náleží a zač je třeba. Jistě, znáš veliké množství hříchů mých, leč jejich nesčetnost je přemáhána milosrdenstvím tvým. Tedy hle, s bázní stojím před tebou a zoufalství duše své uvrhl jsem v hlubinu milosti tvé. Jako kormidelník veď život můj, ty, jenž pouhým svým slovem řídíš všechno stvoření s nevypravitelnou mocí moudrosti své. Tichý přístave těch, kteří jsou zmítáni bouří, ukaž mi cestu, po níž mám kráčet! Uděl mému myšlení Ducha moudrosti své! Mému nerozumu daruj Ducha poznání *tebe*! Skutky moje zastiň duchem bázně před tebou! Ducha pravého obnov v nitru mém a Duchem panujícím posilni kolísající a nestálé uvažování mé; abych Duchem tvým blahým veden byl k tomu, co je užitečné, stal se hodným každého dne plnit přikázání tvá a vždy měl na paměti příchod tvůj slavný a usvědčující vše, čeho se dopustím.

Nedovol, abych byl oklamán hynoucími krásami tohoto světa, leč posilni v nás touhu po dosažení pokladů budoucích. Vždyť ty jsi pravil,

Vládce, že začkoliv budeme prosit ve jménu tvém, zajisté obdržíme od Otce tvého, Boha spoluvěčného. Pročež i já hříšný uprošuji tvou dobrotu v den sestoupení Svatého Ducha tvého: „Uděl mi, oč prosím ke spáse!“ Ano, Pane, štědrý dobrodinče, ty jsi blahý dárce všeho dobrého, jelikož v hojnosti dáváš, oč prosíme. Ze svého soucitu a milostivosti přijal jsi bezhříšně účast na tělesnosti naší a skláníš se láskyplně k těm, kteří sklonili svá kolena před tebou, ježto stal ses obětí smírnou očišťující hříchy naše.

Uděl tedy, Pane, lidu svému slitování svá! Slyš nás v nebi svém svatém! Posvěť nás mocí spásné pravice své! Ukryj nás pod krovem křídel svých. Kéž nepřehlédneš díla rukou svých! Před tebou jediným jsme zhřešili, avšak taktéž tobě jedinému sloužíme. Neumíme uctívat boha cizího, Vládce, ani vztahovat ruce k bohu jinému. Odpusť nám prohřešky a přijmi naše modlitby na kolenou; podej nám všem ruku pomocnou; přijmi modlitbu nás všech jako příjemnou vůni kadidla, stoupající k přeblahému královskému trůnu tvému.

Připojuje se i modlitba tato (možno vstát):

Hospodine, Hospodine, vysvobozující nás od každé střely létající ve dne, zbav nás i všeho, co se plíží ve tmě. Přijmi večerní oběť – pozdvížení rukou našich. Učiň nás hodnými, abychom vládou noci prošli bez poskvrny a bez zkoušky od zlých. Vysvoboď nás od všeliké bouře, zmatení a úzkosti, jež k nám od ďábla přicházejí. Duším našim daruj lítost a myšlenkám starostlivost o zodpovídání se na strašném a spravedlivém soudu tvém. Bázní před tebou ukřižuj těla naše a umrtvi pozemské údy naše, abychom se i v tišině spánku osvěcovali zřením soudů tvých. Vzdal od nás jakékoliv nepřístojné sny a škodlivé žádosti. Pozdvihni nás v čas modlitby upevněné ve víře a úspěšné v plnění přikázání tvých.

Diákon závěr ektenie: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodati svou.

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Kněz – ohlas: Zalíbením a dobrotou jednorozeného Syna svého, s nímž blahosloven jsi, s přesvatým, blahým a oživujícím Duchem svým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Žalmista pokračuje v postupu večení: Dejž, Hospodine, abychom večer tento bez hříchu strávili...

Diákon: Opět a opět, sklonivše kolena svá, k Hospodinu modleme se.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (Třikrát)

Kněz čte nahlas **třetí modlitbu** (podobně jako před tím):

Prameni stále vyvěrající, živý a osvěcující, tvůrčí Sílo spoluvěčná s Otcem! Ty, jenž jsi dílo spásy lidské výborně učinil, Kriste Bože náš, zlámal jsi neroztrhnutelná pouta smrti a závory podsvětí, a přemohl jsi všechno množství zlých duchů, když jsi sám sebe přivedl jako neposkvřněnou ovečku k zabití, abys dal jako oběť své přechisté tělo, žádným hříchem nedotčené a nedostupné ničemu nečistému. Tímto strašným a nevylicitelným úkonem posvátným jsi nám věčný život daroval. Do podsvětí jsi sestoupil a zlámal věčné závory; těm pak, kteří tam ve tmě seděli, jsi cestu východu odtud ukázal. Původce zla, *dávného* hada v hlubinách jsi bohomoudře na návnadu ulovil, spoutal jej okovy temnoty v jeho pekelné propasti a svou neomezeně mohutnou silou uvěznil jej v ohni neuhasitelném a ve tmě vnější.

Věhlasná Moudrosti Otcova, ukazuješ se jako veliká pomoc těm, kdo jsou zkoušeni útoky, a osvěcuješ ty, kdo sedí ve tmě stínu smrti. Pane věčně jsoucí slávy, Otce nejvyššího milovaný Synu, věčné Světlo z věčného Světla, Slunce spravedlnosti! Vyslyš nás, modlící se k tobě, a upokoj duše služebníků svých, dříve zesnulých otců a bratří našich a dalších tělesných našich příbuzných i všech, kteří jsou ve víře tvými, na něž nyní vzpomínáme. Neboť tvá jest vláda nad veškerenstvem a v ruce své třímáš všechny končiny země.

Vládce všemohoucí, Bože otců a Pane milosti! Učiniteli rodu smrtelných i nesmrtelných a veškeré přirozenosti lidské, jež se zbuduje a pak se zase rozpadá. Pane nad životem i smrtí, nad pobýváním zde i nad odchodem jinam, jenž vyměřuješ žijícím jejich léta a určuješ čas smrti! Přivádíš do podsvětí a opět vyvádíš odtud, spoutáváš nemocí a svou vládou osvobozuješ od ní, strojíš vše přítomné zde, jak je

zapotřebí, a k užitku řídíš věci budoucí. Ty, kteří jsou ochromeni žihadlem smrti, povzbuzuješ nadějí na vzkříšení!

Vládce všeho, Bože, Spasiteli náš, naděje všech končin země i těch, kteří jsou daleko na moři! Ty sám jsi nám v tento poslední, veliký a spásonosný den padesátidenního svátku zjevil tajemství svaté, jednobytné a spoluvěčné, nerozdílné a neslité Trojice; seslal jsi a ukázal Svatého a životodárného Ducha svého, který se v podobě ohnivých jazyků vylil na svaté tvé apoštoly, čímž jsi je učinil zvěstovateli zbožné víry naší, vyznavači a hlasateli pravého bohosloví.

V tento konečný a spásonosný den svátku jsi svolil přijmout prosby za smilování nad těmi, kdož jsou drženi v podsvětí. Dáváš nám tím velikou nadějí, že uvězněným zesnulým bude seslána úleva od soužení poskvrnami, které na nich ulpěly a zadržují je tam, a že sestoupí k nim tvoje útěcha. Vyslyš nás, ponížené a potřebující soucitu tvého, a upokoj duše služebníků svých, dříve zesnulých, v místě světla, v místě hojnosti, v místě potěchy a odpočínutí, které vzdáleno jest všech bolestí, zármutku a lkaní. Duchy jejich uveď tam, kde spravedliví přebývají, učiň je hodnými pokoje a úlevy. Neboť mrtví nebudou chváliti tebe, Hospodine, a ti, kteří jsou v podsvětí, neosmělí se přinášet ti svá vyznání; avšak my živí dobrořečíme tobě, prosíme tě a přinášíme ti modlitby a oběti za očistění duší jejich.

Připojuje se i modlitba tato (možno vstát):

Bože veliký a věčný, svatý a lidumilný, učiň nás hodnými v tuto hodinu stát před nepřístupnou slávou tvou, abychom opěvovali a chválili divy tvé. Očistiž nás, nehodné služebníky své, a uděl nám blahodat přinášet tobě se srdcem zkroušeným a bez povýšenosti trojsvaté slavosloví a díkyčinění za veliké dary tvé, jež jsi nám udělil a stále nám uděluješ. Pamatuj, Pane, na nemohoucnost naši a nezahubiž nás s nepravostmi našimi, leč nakládej s námi poníženými dle veliké své milosti, abychom unikli tmě hříchu a chodili ve dni spravedlnosti; a obléknuvše se ve zbroj světla, zůstali jsme nezraněni jakýmkoliv úkladem od zlého a směle za vše oslavili tebe, jediného pravého a lidumilného Boha.

Vskutku nesmírné je přec tajemství tvé, Vládce všech a Stvořiteli, – jak dočasný rozpad stvoření tvých, tak poté jejich opětné zbudování

a upokojení navěky! Vzdáváme ti díky za vše: za to, že jsme přišli na tento svět, i za to, že jej opouštíme, čímž je posilována naše naděje na tvé neklamně zaslíbené vzkříšení a nehynoucí život, jimž jsme zasnoubeni a budeme se z nich radovat při budoucím druhém příchodu tvém. Neboť jsi původcem našeho vzkříšení i neúplatným a lidumilným soudcem všech, kteří zde žili, jakožto Vládce a Pán odplaty, jenž se stal podobný nám. Dle své krajní blahosklonnosti jsi přijal *na sebe lidské* tělo a krev i naše utrpení, aniž sám by ses provínil. Ze svého milosrdenství a slitovnosti svolil jsi dobrovolně okusit muka. A byv zkoušen, když jsi trpěl, stal ses zaslíbeným pomocníkem nám, kteří jsme zkoušeni, čímž nás všechny spolu se sebou přivádíš tam, kde není bolesti.

Přijmi tedy, ó Vládce, prosby a modlitby naše, a upokoj všechny otce a matky, bratry a sestry a děti i ostatní příbuzné a spolurodáky každého z nás, a všechny duše dříve zesnulých v naději na vzkříšení i život věčný. Duše jejich po jménech zapiš v knihu života, umístí je do náruče Abrahama, Izáka a Jákoba, přiveď je do země živých, do království nebeského, do ráje rozkoše; světlí andělé nechť je všechny uvedou do svatých příbytků tvých. Spolu s nimi pozdvihni z hrobů i naše těla v den, jenž jsi určil, dle svatých a neklamných zaslíbení svých.

To přece není smrt pro služebníky tvé, Pane, když opouštíme tělo a jdeme k tobě, Bohu našemu; je to pouhé přesídlení z místa tíže a bolu tam, kde je dobře, příjemně a krásně, *kde vládne* pokoj a radost. Jestli čímkoliv prohřešili jsme se před tebou, budiž milostiv nám i jim, neboť nikdo není čist před tebou a bez poskvrny, i kdyby pouze jediný den trval život jeho. Jedině Pán náš Ježíš Kristus je tím, kdo kdy žil na zemi prost hříchu. V tomto *Spasiteli* máme všichni naději dosáhnout milosti a odpuštění hříchů svých. Proto jako blahý a lidumilný Bůh nám i jim ulehčí, odpusť a promiň hříšné pády, úmyslné i neúmyslné, jichž jsme se vědomě i nevědomě dopustili, hříchy zjevné i skryté, *páchané* skutkem, v myšlenkách či slovy nebo celým způsobem života našeho i každým pohnutím těla i duše. Těm, kteří již skonali, daruj svobodu a lehkost; nám, kteří jsme ještě zde, požehnej a dopřej dobrý a pokojný konec, a stejně tak i všemu budoucímu lidu tvému. Otevři nám náruč své milosti a lidu-

milnosti při strašném a hrozném příchodu tvém, a učíš nás hodnými království svého.

Připojuje se ještě modlitba tato:

Bože veliký a nejvyšší, jediný, který máš nesmrtelnost! Bože, přebývající ve světle nepřístupném, jenž jsi všechno stvoření moudře učinil, odděliv světlo od tmy, slunce jsi ustanovil, aby vládlo ve dne, měsíc pak a hvězdy, aby vládly v noci. Učiň hodnými nás hříšné i v tuto hodinu stanout s vyznáním před tváří tvou a přinášet tobě službu večerní. Ty sám, lidumilný Pane, veď modlitbu naši, aby se vznášela k tobě jako kadidlo, a přijmi ji jako vůni příjemnou. Dejž nám, ať přítomný večer a nadcházející noc jsou pokojny, oděj nás ve zbroj světla, vysvoboď nás od hrůzy noční a od veškerého nebezpečí, jež se plíží v temnotě. Daruj nám spánek, jenž nám dáváš, aby se obnovily ochablé síly naše. Nechť spíme vzdáleni všech ďábelských preludů. Ano, Vládce všech, dárce blah, dejž abychom na ložích svých s lítostí v noci vzpomínali na jméno tvé a osvíceni jsouce rozmýšlením o přikázání tvých, povstali s radostí v duši ke slavosloví dobroty tvé, předkládající tvému milosrdenství prosby a modlitby za hříchy své a za všechny lidi tvé, jež na přímluvy přesvaté Bohorodice navštív milostí svou.

Diákon závěr ektenie: Zastaň se nás, spasiž náš, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodati svou.

Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Kněz – ohlas: Neboť ty jsi pokoj duším i tělům našim, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Pak diákon začíná prosebnou ektenii: Vykonejme večerní modlitbu naši k Hospodinu...

A dále obvyklý postup večerní.

Po modlitbě sklánění hlav následují:

Stichiry na stichovně (3. hlas)

Jazyky se dnes staly zjevným znamením pro všechny. Židé, z nichž Kristus tělesně pocházel, upadli do nemoci nevíry a odpadli od bla-

hodati Boží. Kdežto my, kteří jsme pozváni z pohanů, učinění jsme hodnými světla Božího, upevnění byvše kázáním apoštolů ohlašujících slávu Boha, dobrodince všech. S nimi sklánějme srdce i kolena, Svatému Duchu u víře se klanějíce, upevnění Spasitelem duší našich.

Verš: Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha pravého obnov v nitru mém.

Nyní Utěšitel, Duch Svatý vylit byl na každé tělo, počínaje od apoštolů, a přes ně přechází Jeho blahodat na všechny věrné, kteří se k nim připojili. Potvrzuje tak své mocné sestoupení v podobě ohně, když učedníky podělil jazyky, aby v písních opěvovali Hospodina, a ke slávě Boží. Pročež my, jejichž mysl je v srdci osvěcována a ve víře jsme upevnění Svatým Duchem, modleme se za spásu duší našich.

Verš: Neodvrhuj mne od tváře své a Ducha tvého Svatého neodnímej ode mne.

Nyní oděni jsou apoštolé shůry mocí Kristovou, neboť obnovil je Utěšitel, jehož přítomnost v člověku se tímto obnovila skrze tajemnou obnovu mysli a poznání Boha. Hlásajíce jej cizími jazyky, hlasitou řečí kázali Boha dobrodince všech a *vyhlásili* uctívání věčné Boží přirozenosti – prosté, leč jsoucí ve třech Osobách. Proto osvěcení byvše apoštolským učením, klaníme se Otci, se Synem i Duchem, prosíce za spásu duší našich.

Sláva... I nyní... (8. hlas)

Pojďte, lidé, pokloňme se Božství ve třech Osobách – Synu v Otci, se Svatým Duchem. Neboť Otec mimo čas zrodil Syna stejně věčného a spolutrůnícího jako On. I Duch Svatý je z Otce, a se Synem je oslavován. Jediná Moc, Jediná Bytnost, Jediné Božství. Jemu se klanějíte, všichni hlásáme: „Svatý Bože, jenž jsi vše stvořil skrze Syna při spolupůsobení Svatého Ducha! Svatý Silný, skrze něhož jsme poznali Otce a Duch Svatý přišel do světa! Svatý Nesmrtelný, Utěšiteli – Duchu, jenž z Otce vycházíš a v Synu spočíváš! Trojice Svatá, sláva tobě!

Nyní propouštíš...

Trisagion až po Otčenáš

Tropar svátku (8. hlas) (*Tříkrát; bez »Sláva...« »I nyní...«*)

Blahosloven jsi, Kriste Bože náš, ❖ jenž jsi rybáře učinil moudrými, seslav jim Ducha Svatého,
a jimi ulovil jsi veškerý svět. ❖ Lidumile, sláva tobě!

Závěr večerní jako obvykle:

Kněz: Velemoudrost!

Věřící: Požehnej!

Kněz: Požehnán jest Kristus...

Věřící: Upevni, Bože, svatou pravoslavnou víru...

Kněz: Přesvatá Bohorodice, spasiž nás.

Věřící: Tebe nad cherubíny...

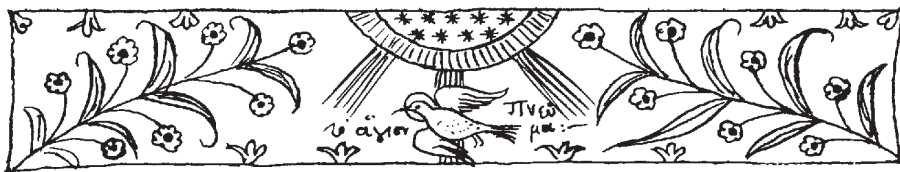
Kněz: Sláva tobě, Kriste...

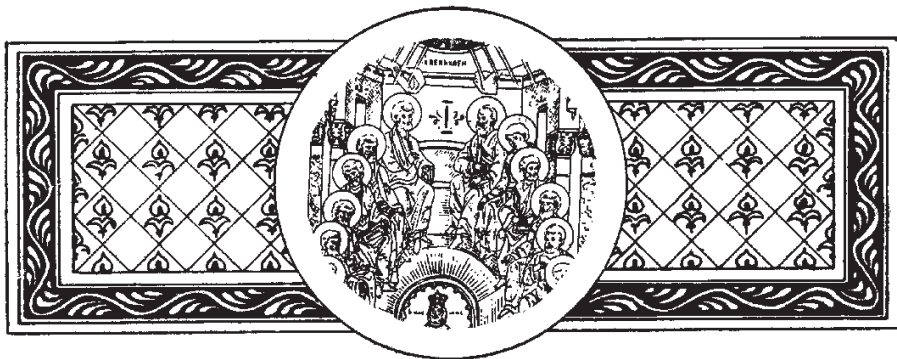
Věřící: Sláva... I nyní... Hospodi, pomiluj (tříkrát). Požehnej.

Kněz říká propuštění:

Jenž z Otcovy a Boží náruče vyšel, ponížil se a s nebe na zemi sestoupil, přijav celou naši lidskou přirozenost, aby ji zbožstil, a poté na nebe opět vystoupil a usedl po pravici Boha a Otce, načež Božského a Svatého, jednobytného, spoluvěčného Ducha, stejné moci i stejné slávy, seslal na svaté své učedníky a apoštoly, čímž je osvětil a skrze ně pak celý svět, Kristus, pravý Bůh náš, na přímlyvy přechisté a neposkrvněné svaté Matky své, svatých, slavných a všechvalných, Boha hlásajících a duchonosných apoštolů i všech svatých, nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako Blahý a Lidumil.

Věřící: Amen.

Den Svatého Ducha

Svatodušní pondělí

Na liturgii

Blahoslavenství (či zpívat sváteční antifony po všechny dny svátku)

Kněz na vchodu: Velemoudrost. Povznesme se! Povstaň, Hospodine, ve své moci. Budeme zpěvem oslavovat sílu tvou!

Svatodušní tropar (8. hlas):

Blahosloven jsi, Kriste Bože náš, **I** jenž jsi rybáře učinil moudrými, seslav **jim** Ducha Svatého, **¶** a jimi ulovil jsi veškerý svět. **I** Lidu mile, sláva tobě! **¶**

Sláva... I nyní...

Kondak (8. hlas, stichirový):

Když sestoupil Nejvyšší a lidem **zmátl** jazyky, **I** rozdělil národy. **¶** Když však *apoštoly* podělil jazyky ohnivými, **I** povolal všechny **ke** sjednocení. **¶** Oslavujme **tedy** jedním hlasem **I** Nejsvětějšího Ducha. **¶**

Trojsvatá píseň: Svatý Bože, svatý Silný...

Prokimen:

Spasiž, Bože, lid svůj; **I** a požehnej dědictví svému.

Verš: K tobě, Hospodine, volám: Bože můj, neodmlčuj se mi!

Apoštol: Efěz 5,9—19

Alleluja (2. hlas):

1. verš: Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého.
2. verš: Neodvrhuj mne od tváře své a Ducha tvého Svatého neodnímej ode mne.

Evangelium: Mat 18,10—20

Místo „Jest vpravdě důstojno“ (jako včera)

Apoštolé vidouce seslání Utěšitele, divili se, jak ve způsobě ohnivých jazyků Duch Svatý sestoupil.

Irmos (hlas 4.): Raduj se, Královno, matek i panen slávo! Žádná sebeobratnější a výmluvnější ústa nedovedou o tobě vypravovati tak krásně, jak by se náleželo. A žádný rozum nedovede pochopiti tvoje mateřství. Proto jednohlasně oslavujeme tebe.

Ke svatému přijímání (Ž 142,10)

Duch tvůj blahý povede mne do země spravedlnosti.
Alleluja. (Třikrát)

Neděle všech svatých

1. neděle po Padesátnici

V sobotu večer na velké večerní

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 10

3 stichiry nedělní, 3 východní (Anatoliovy), 4 všem svatým.
 Stichiry nedělní a východní se berou z oktoichu (z 8. hlasu).
 Stichiry všem svatým:

Duchovní kazatelé výmluvní, učedníci Spasitele, kteří jste se pro víru svou stali varhany Ducha! Rozeseti byli jste po všech končinách země, abyste svatým zvěstováním zasévali Pravoslaví. Tato setba byla posvátně obdělávána blahodati a vyrostla z ní vojska mučedníků, kteří v nejrůznějších mukách, ranách, při probodání, rozsekání i v ohni napodobili Kristovo uctívané utrpení a směle se přimlouvají za duše naše.

Planouce ohněm lásky k Hospodinu, pohrdali svatí mučedníci ohněm mučitelů. Jako žhnoucí uhlíky se rozohnili v Kristu a spálili zpupnou nadutost klamu jako chrástí. Ucpali tlamy dravých šelem moudrým vzýváním Boha, a když sklonili hlavy své pod meč, rozsekali tím všechna vojska nepřítelé. V utrpení svém prolili řeky své krve, a tím napojili církev, vírou ji naplňujícíce.

Zápasivše s dravými šelmami, stínání mečem, rozdrásání zelenými drápy a ostny; i po zbavení paží zůstali mučedníci ve všem tomto

utrpení stále pevní *ve víře*. Ohněm hmotným jste byli nelítostně páleni, probodávání, po jednotlivých kloubech vám byly odsekávány údy; vše jste přetrpěli naprosto neochvějně. Viděli jste očekávající vás pokoj, nepomíjející *vítězné* koruny a slávu Kristovu, k němuž se směle modlíte za duše naše.

Ve všech končinách země s vírou trpěli: apoštolé, mučedníci, bohomoudří kněží, posvátný sbor úctyhodných žen. Ty všechny svatými písněmi chvalme, jak se náleží, neboť oni, jsouce pozemšťany, spojili se s nebeským. A skrze utrpení přišli blahodati Kristovou tam, kde není bolesti. Nyní nás osvěcujete jako zářící hvězdy a směle se přimlouváte za duše naše.

Sláva... (Hlas týž)

Božský sbore mučedníků, základe Církve, vrcholné zvěstování evangelia! Svými skutky jste naplnili slova Spasitele, neboť jste zavřeli chřtán pekla, který se rozevřel proti Církvi. Řeka vaší krve smetla *jako povodeň* obětní úlitby modlářské. Tím, že jste obětovali své životy, naplnila se církev věřícími. Beztělesné mocnosti užasly a vy s *vítěznými* korunami na hlavách před Bohem stojíte; neustále se u Něho přimlouvejte za duše naše.

I nyní... (První bohorodičen, tj. dogmatik, 8. hlasu. Z oktoichu)

Král nebeský z lásky k člověku **I** zjevil se na zemi a žil s lidmi. ❖ Od čisté Panny přijal tělo **I** a skrze ni mezi nás přišel. ❖ Vtělený jediný Bůh Syn jest dvojí přirozenosti, **I** ne však dvojí osoby. ❖ Hlásajíce ho jako vpravdě dokonalého Boha i dokonalého člověka, **I** vyznáváme Krista, Boha našeho. ❖ Jeho pros, Matko věčně panenská, **I** aby se smiloval nad dušemi našimi.

Vchod. Světlo tiché. Prokimen dne: Hospodin kraluje... **A čtení paremijí.**

Čtení z knihy proroka Isaiáše.

Isai 43,9—14

Čtení z knihy Moudrosti Šalomounovy.

Moudr 3,1—9

Čtení z knihy Moudrosti Šalomounovy.

Moudr 5,15—24; 6,1—3

Na litiji

Stichira chrámu a všem svatým (1. hlas)

V jedné víře se všemi svatými konáme po celém světě jejich památku, *slavíce* duchovní svátek všech od věků Bohu se zalíbivších: patriarchů úctyhodných, prorockého sboru, apoštolské ozdoby, mučednického shromáždění, postnické chlouby. Neboť *všichni* prosí neustále, aby darován byl světu pokoj a duším našim milost veliká.

Pojďte, všichni věrní, duchovně oslavujme přeslavnou památku všech svatých – žalmy a hymny, písněmi duchovními je vychalujeme. Křtitele Spasitele našeho, apoštoly, proroky a mučedníky, hierarchy, učitele a ctihodné, askety a spravedlivce, i svatých žen Boha milující chór. Všechny s úctou velebíme a jednohlasně voláme: „Přeblahý Kriste Bože náš, na jejich přímluvy uděl pokoj církvím svým, vítězství daruj nad nepřáteli zbožnému lidu pravoslavnému a duším našim milost velikou.“

Pojďte, všichni, duchovně se radovat z památky svatých. Neboť na-dešel její den a přináší nám rozhojnění darů duchovních. Proto hlasem radostným s čistým svědomím zvolajme: „Buď pozdraven, sbore proroků, jenž jsi světu předpovídal příchod Kristův a předviděl jako blízké, co bylo v dále. Budiž pozdraven chór apoštolů, pohany do sítí jako ryby chytající a lidi jako rybáři *pro Krista* lovící. Buď pozdraven, sněme mučedníků, ze všech končin země v jedné víře shromážděný; pro tuto víru překonavše utrpení muk, za svůj vítězný zápas jste obdrželi korunu dokonalosti. Buď pozdraven, medový úle Otců, kteří těla svá posty vysušili a svou askezí vášně tělesné umrtvili. Své mysli jste milováním Boha okřídlili a na nebe vzlétli. S an-děly přebýváte a rozkoše věčné blaženosti požíváte. Ó, proroci, apoštolé a mučedníci spolu s postníky, bez ustání proste Toho, jenž vás korunoval, aby vysvobozeni byli od nepřátel viditelných i neviditelných ti, kdož u víře a s láskou stále konají úctyhodnou památku vaši.“

Sláva... (5. hlas)

Scházíme se k dnešní slavnosti, věrní, neboť prostřeno je pro nás duchovní hodování a číše tajemná naplněná sladkým nektarem,

jímž jsou radosti z ctností mučedníků. Neboť tyto květy každého stáří a ze všech konců země odevzdaly těla svá v trpělivosti duše rozličným ranám, a tak se Bohu přinesly jako oběť duchovní. Jedněm byla sřata hlava, druhým bylo rozdrásáno tělo, dalším utrhnuty ruce a odsekány údy. Všichni tito svatí se tím stali účastni utrpení Kristova. Ó, Pane, jenž jsi jim v odměnu za přetrpěná muka daroval koruny *vítězství*, učin' nás hodnými, jako Lidumil, abychom v životech našich v jejich stopách kráčeli.

I nyní... (Bohorodičen, 5. hlas)

Jsi chrámem i bránou, komnatou i trůnem Krále, Panno nejuctívanější. Skrze tebe se spícím ve tmě zjevil Vysvoboditel můj, Kristus Pán, jako Slunce spravedlnosti, chtěje osvětlit ty, jež stvořil dle obrazu svého rukou svou. Ty, všemi opěvovaná, mající mateřskou smělou před Ním, pros tedy bezustání, aby spaseny byly duše naše.

Na stichovně

Stichiry nedělní z oktoichu z 8. hlasu

Vstoupil jsi na kříž ... (A další)

Sláva... (6. hlas)

Pojďte, věrní, shromážděme se ke zbožnému svátku a slavnostnímu uctění památky všech svatých. Pravíme: „Buďte pozdraveni, slavní apoštolé, proroci a mučedníci i hierarchové. Buď pozdraven, sněme spravedlivých. Buď pozdraven, sbore ctihodných žen. Proste Krista za svět, aby nám vítězství nad nepřáteli daroval a duším našim milost velikou.“

I nyní... (Bohorodičen z oktoichu z 8. hlasu)

Ó, Panno muže nepoznavší ...

Nyní propouštíš

Tropary po Otčenáši (není-li bdění)

Tropar nedělní z oktoichu (8. hlas)

S výsosti sestoupil jsi, Milosrdný, **I** a podrobil ses třídenímu pohřbení, **❖** abys nás osvobodil od utrpení. **I** Živote a vzkříšení naše, Pane, sláva tobě!

Sláva... Tropar všem svatým (u nás 8. hlas. Podle oktoichu: 4. hlas)

Církev tvá, Kriste, Bože náš, **I** kráší se krví mučedníků celého světa, **Ě** jako by se nachem přioděla, **I** a šarlatem purpurovým ozdobena, **Ě** jejich ústy volá k tobě: **I** Sešli lidem svým hojná slitování. **Ě** Na zemi žijícím uděl pokoj **I** a duším našim milost velikou. **Ě**

I nyní... (Závěrečný bohorodičen, 8. hlas – z oktoichu)

Jenž ses kvůli nám narodil z Panny **I** a přetrpěl ukřižování, Dobrotivý, **❖** smrtí svrhnul smrt a ukázal vzkříšení jako Bůh, **I** nepřezírej ty, které jsi stvořil rukou svou. **❖** Projev svou lidumilnost, Milostivý, **I** přijmi Bohorodici, jež tě porodila **❖** a za nás se přimlouvá, **I** a spasíš lid zoufalý, Spasiteli náš!

(Pokud by se zpíval tropar všem svatým na 4. hlas, pak se závěrečný bohorodičen bere ze 4. hlasu: „Hle, ono od věků skryté i andělům neznámé...“)

Je-li bdění (resp. litije), pak tropary: „Bohorodice, Panno, raduj se...“ – Dva-krát. Všem svatým („Církev tvá...“) – jedenkrát. (Bez »Sláva...« »I nyní...«)

Na liturgii

Blahoslavenství

Při malém vchodu

Tropar nedělní z oktoichu (8. hlas)

S výsosti sestoupil jsi, Milosrdný, **I** a podrobil ses třídenímu pohřbení, **❖** abys nás osvobodil od utrpení. **I** Živote a vzkříšení naše, Pane, sláva tobě!

Tropar všem svatým (8. hlas)

Církev tvá, Kriste, Bože náš, **I** kráší se krví mučedníků celého světa, **Ě** jako by se nachem přioděla, **I** šarlatem a purpurem ozdobena, **Ě** jejich ústy volá k tobě: **I** Sešli lidem svým hojná slitování. **Ě** Na zemi žijícím uděl pokoj **I** a duším našim milost velikou. **Ě**

Kondak všem svatým (8. hlas, stichirový)

Hospodine, sadaři všeho tvorstva, **I** jako prvotiny stvoření přináší ti země bohonosné mučedníky. **Ě** Na jejich přimluvy ochraňuj skrze Bohorodici v hlubokém míru **I** Církev svou i lid svůj, Mnohomilostivý. **Ě**

Prokimen nedělní (z oktoichu, 8. hlas; Ž 75,12 2)

Sliby čiňte a plňte Hospodinu, **I** Hospodinu, Bohu našemu!
Verš: I bylo v Jerusalemě místo Jeho a příbytek Jeho na Sionu!

Prokimen svatým (4. hlas; Ž 67,36)

Podivuhodný je Bůh **I** ve svatých svých, Bůh Izraele.
Verš: V chrámech dobrořečte Bohu, jenž jest Hospodinem od počátků Izraele.

Apoštol: Žid 11,33— 12,2 (pol.)

Alleluja (4. hlas; Ž 33,18 20)

1. verš: Zvolali spravedliví, a Hospodin je vyslyšel a ode všech soužení je zachránil.

2. verš: Mnohá jsou soužení spravedlivých – Hospodin je ze všech vysvobodí.

Evangelium: Mat 10,32—33, 37—38; 19,27—30

Ke svatému přijímání (Ž 148,1 32,1)

Chvalte Hospodina s nebes, chvalte ho na výsostech.
 Plesejte, spravedliví, Hospodinu, náleží se lidem upřímným, aby jej chválili. Alleluja. (Třikrát)

Neděle všech svatých zemí našich

2. neděle po Padesátnici

Tropar nedělní z 1. hlasu (z oktoichu)

Ač kámen od židů byl zapečetěn, **I** a vojíni střežili přecisté tvé tělo, **❖** vstal jsi z mrtvých třetího dne, Spasiteli, **I** a daroval jsi světu život. **❖** Proto mocnosti nebeské volaly tobě, Životodárce: **I** Sláva vzkříšení tvému, Kriste. **❖** Sláva Království tvému, **I** sláva prozřetelnosti tvé; **❖** jediný Lidumile!

Tropar všem svatým zemí našich (8. hlas)

Naše země přinášejí ti, Hospodine, **I** jako zralý plod tvé spasitelné setby **☩** všechny svaté, **I** kteří se zde zaskvěli. **☩** Na jejich přímluvu zachovej, Mnohomilostivý, **I** skrze Bohorodici církev i otčinu naši v hlubokém míru. **☩**

Kondak všem svatým zemí našich (3. hlas; značen 5. hl. – stichirový)

Dnes přichází do chrámu sbor svatých, **I** kteří se zalíbili Bohu v zemi naší. **☩** Přispívají nám svou pomocí, **I** neviditelně se za nás modlí k Bohu. **☩** Andělé s nimi slavosloví přinášejí **I** a všichni svatí Kristovy Církve s nimi konají slavnost; **☩** vždyť všichni společně **I** prosí za nás předvěčného Boha. **☩**

*(Tropar a kondak pro neděli všech svatých zemí našich
připravil † prot. Miroslav Mužík.)*

